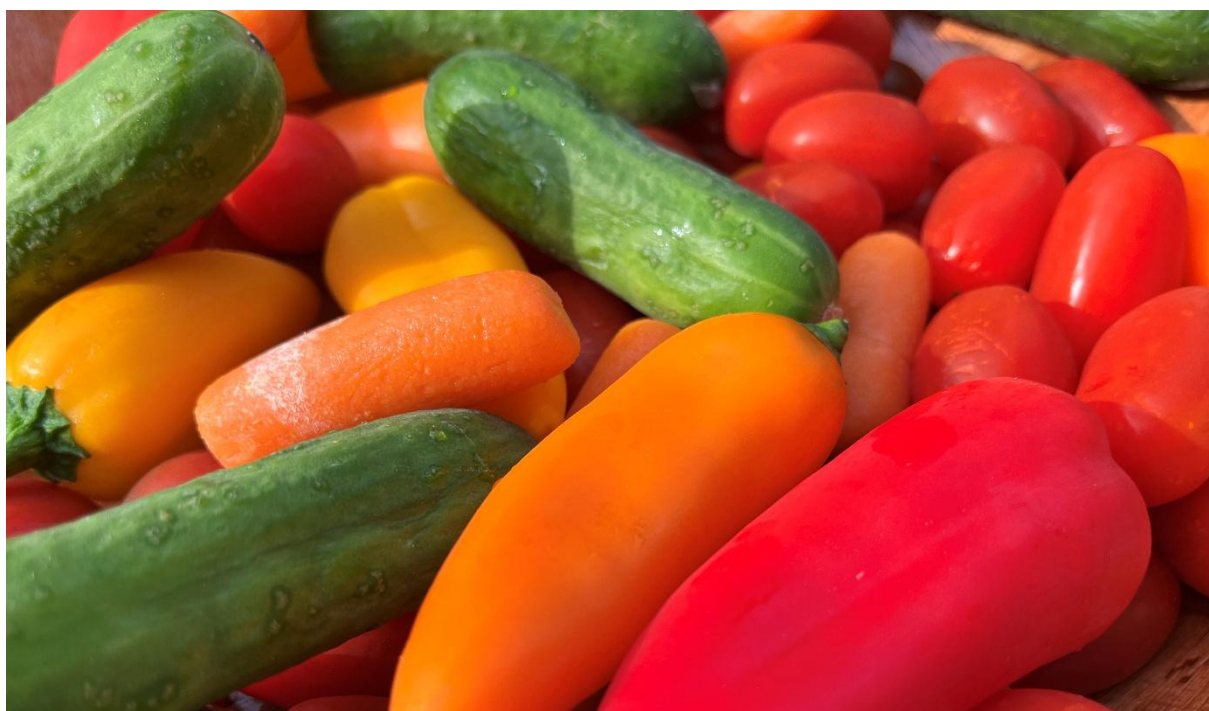

Nederlandse groente en fruit 'de schoonste van de wereld'?

PAN-NL factcheckt de landbouwlobby

Pesticide Action Network Netherlands

14 juli 2026

Auteur: Sjoerd van de Wouw

Met medewerking van: Margriet Mantingh en Rene Houkema

Foto's: PAN-NL, tenzij anders vermeld

Onderzoeksrapport: Nederlandse groente en fruit 'de schoonste van de wereld'? *PAN factcheckt de landbouwlobby*

Disclaimer

Voor dit rapport zijn de interpretaties, beoordelingen, adviezen en conclusies gebaseerd op beschikbare informatie uit assessment reports van de European Food Safety Authority (EFSA), Ctgb Toelatingendatabank, databases zoals de Pesticide Property Database (PPDB) van de University of Hertfordshire. Veel informatie in databases is aangeleverd door de industrie. Tevens hebben we gebruik gemaakt van onafhankelijke wetenschappelijke bronnen. Van veel bestrijdingsmiddelen is informatie echter schaars en niet zelden tegenstrijdig. Wij kunnen daarom niet in alle gevallen instaan voor de juistheid van deze informatie.

Kijk voor vervuiling van groente en fruit in onze [PesticidenEetwijzer](#)

Ondersteun het werk van de Stichting PAN-NL met een [donatie of word donateur](#)

IBAN: NL02TRIO00788940287

t.n.v. Stichting Pesticide Action Network Netherlands

PAN-NL heeft ANBI status

pan.netherlands@gmail.com

Samenvatting

Regelmatig wordt door de landbouwlobby en in de politiek beweert dat Nederlandse producten de schoonste zijn van de wereld voor wat betreft pesticiden.

Pesticide Action Network Netherlands (PAN-NL) deed een factcheck met groente en fruit in Nederlandse winkels en elders in de detailhandelsketen, waar de NVWA residutesten op uitvoert. De bewering blijkt onwaar. Het is maar net waar je naar kijkt. Op sommige punten komen de Nederlandse producten beter uit, op sommige aspecten juist slechter.

Zo is de hoeveelheid pesticidenresten (gehalte) die op Nederlandse groente en fruit wordt gevonden groter dan bij dezelfde groente en fruit uit het buitenland. Ook bevatten ze iets vaker hormoonverstorende stoffen en PFAS-pesticiden.

Maar het is niet allemaal (kom)kommer en kwel voor wat betreft de Nederlandse producten. Nederlandse producten komen er op diverse aspecten ook beter uit. Zo is het aantal verschillende soorten pesticiden dat per product wordt gevonden iets lager en worden er minder normoverschrijdingen gevonden. Tevens zitten er iets minder Kandidaten voor Vervanging en resten op van als (verdacht) kankerverwekkend, mutageen of reprotoxisch geclassificeerde pesticiden (CMR).

De conclusie is dus dat Nederlandse groente en fruit niet persé beter of slechter zijn dan dezelfde producten uit het buitenland. Het is maar net waar je op let. Een claim dat Nederlandse producten schoner zijn dan buitenlandse producten is dus onwaar.

Als je kijkt naar de uitkomsten van de individuele soorten groente en fruit op bovengenoemde categorieën pesticiden, gehalten en aantallen dan zie je wel verschillen in gevonden besmetting tussen Nederlandse groenten en fruit en dezelfde producten uit het buitenland. Zo worden op de geteste Nederlandse paprika's minder pesticiden gevonden dan dezelfde producten uit het buitenland. Dit terwijl in appels uit Nederland juist meer pesticiden zijn gevonden. Omdat het lage aantallen geteste producten betreft, moet voorzichtig met deze uitkomsten worden omgegaan.

INHOUDSOPGAVE

Samenvatting	3
INHOUDSOPGAVE.....	5
Hoofdstuk 1: Claims landbouwlobby en politiek	6
Hoofdstuk 2: Factcheck: Nederlandse producten schoonste van de wereld?	9
Onderzoeksopzet.....	9
Gewogen gemiddelde	10
Hoofdstuk 3: Resultaten	11
Steekproefgrootte	11
Aantal soorten pesticiden.....	12
Gehalte pesticiden.....	13
Normoverschrijdingen (MRL).....	14
CMR1 & CMR2 stoffen	15
Hormoonversturend.....	16
PFAS-pesticiden	17
Kandidaten voor Vervanging.....	18
Verskil per product.....	19
Hoofdstuk 4: Conclusie en discussie.....	20

Hoofdstuk 1: Claims landbouwlobby en politiek

Door de landbouwlobby en agrarisch gezinde politieke partijen wordt veelvuldig geclaimd dat Nederland de beste landbouwsector heeft ter wereld en als voorbeeld wordt gezien wereldwijd. Of het nu gaat om bijvoorbeeld klimaat, duurzaamheid in het algemeen of dierenwelzijn, volgens de agrolobby loopt Nederland voorop.¹

Je zou het bijna gaan geloven, zo vaak wordt het herhaald. Maar in andere landen wordt met exact dezelfde claims gestrooid. In de internationale landbouwpolitiek is het een bekend fenomeen: bijna elk land met een hoogontwikkelde agrarische sector claimt de "duurzaamste ter wereld" te zijn. Zo claimt de Amerikaanse landbouwlobby dat "Amerikanen genieten van een voedselvoorziening die overvloedig, betaalbaar en tot de veiligste ter wereld behoort, mede dankzij de efficiëntie en productiviteit van Amerika's boeren- en ranchfamilies".² In Australië claimt de agrolobby dat ze "wereldleiders zijn op het gebied van innovatie, technologie en duurzaamheid".³ De Canadese landbouwminister claimt dat "Canadese boeren wereldleiders zijn op het gebied van productiviteit en duurzaamheid<...> dankzij geavanceerde genetica van gewassen en vee, zero tillage en precisielandbouw".⁴

Dergelijke claims worden in de lobby vaak gebruikt om de eigen sector te beschermen tegen strengere nationale regelgeving of om de exportpositie te versterken.

Zo ook de Nederlandse landbouwlobby die rond pesticiden doet voorkomen alsof de Nederlandse landbouw het groenste jongetje van de klas is.

De ZLTO zet op een pagina met de veelbelovende titel "pesticiden op voeding: hoe zit het nu echt?" zogenaamd "de feiten en fabels op een rij." Ze claimt zonder bewijs "Nederlandse landbouw: koplopers in verduurzaming. Nederlandse boeren en tuinders zijn niet alleen efficiënte producenten van voedsel, maar ook voorlopers in het verduurzamen van de landbouw. Door jarenlang te investeren in kennis, innovatie en

¹ <https://www.lto.nl/koploper-en-daar-zijn-we-trots-op/> "We zijn koploper met onze innovatieve producten, productiestandaarden, kennis en expertise. Zo dragen we internationaal bij aan klimaatdoelstellingen en verbeterd dierenwelzijn. Een voorbeeld voor andere landen. <> in het buitenland <> waar de productiestandaarden veel lager liggen, zowel op het gebied van milieu als dierenwelzijn."

<https://www.lto.nl/onderwerpen/topsectoren/> "De Nederlandse land- en tuinbouw is wereldwijd toonaangevend in het produceren van gezonde, veilige en duurzame voedsel- en groenproducten. Nederlandse boeren en tuinders zijn hoogproductief en efficiënt en lopen voorop als het gaat om bijvoorbeeld (alternatieven voor) gewasbescherming, bodembeheer, diergezondheid en dierenwelzijn en nieuwe technologieën."

² <https://www.fb.org/newsroom/fast-facts>

³ <https://nff.org.au/media-release/acm-agri-and-nff-launch-first-national-stage-to-celebrate-the-best-in-agriculture/>

⁴ <https://www.openaccessgovernment.org/canadian-farming-feeding-the-world-sustainably-in-a-changing-climate/182607/>

samenwerking is Nederland uitgegroeid tot gidsland op het gebied van geïntegreerde gewasbescherming”⁵

LTO stelt onder de titel *“laagste residuen in Nederland”* dat *“uit internationale onderzoeken blijkt dat Nederlandse telers in de wereldtop zitten met de laagste residuen van gewasbeschermingsmiddelen op producten.”⁶*

Dit soort claims worden door LTO op diverse plekken nog eens dunnetje herhaald, bijvoorbeeld in haar actieplan gewasbescherming: *“Wat betreft residuen behoren Nederlandse groenten en fruitproducten nu al tot de schoonste producten in de wereld. LTO Nederland wil de leidende positie die de Nederlandse land- en tuinbouw op diverse terreinen inneemt behouden en waar mogelijk versterken. Producten dienen daartoe veilig en van hoge kwaliteit te zijn en duurzaam geproduceerd in een gezonde omgeving, waarbij gebruik wordt gemaakt van effectieve, schone en veilige gewasbeschermingsmethoden.”⁷*

En ook in haar huidige beleidsvisie stelt LTO zichzelf voor als de onbetwiste koploper: *“De plantaardige sector in Nederland blinkt uit in het telen van gezonde en veilige voedsel- en sierteeltproducten. Een transitie van risicobeheersing naar weerbaarheid is nodig om ook in de toekomst onbetwist koploper te blijven.”⁸*

Zo noemt de lobbyorganisatie van de kastelers - Glastuinbouw Nederland - ons land *“wereldwijd koploper in duurzame en innovatieve teeltmethoden”⁹* en *“wereldwijd koploper in het duurzaam telen van groente, fruit, bloemen en planten”¹⁰* en *“Groenten, fruit, bloemen en planten uit Nederlandse kassen zijn nu al de schoonste van de wereld!”¹¹* Ook recent werd dat herhaald *“In 2030 teelt de glastuinbouw in een robuust en weerbaar ecosysteem, nagenoeg zonder emissie naar het milieu en nagenoeg zonder residuen. De sector teelt de gezondste en groenste bloemen, planten, groenten en fruit. Nederland is en blijft daarin koploper.”¹²* Terwijl juist kasgroenten als paprika's, tomaten

⁵ <https://www.zlto.nl/pesticiden-op-voeding/>

⁶ <https://www.nieuweoogst.nl/nieuws/2012/06/20/laagste-residuen-in-nederland>

⁷

https://www.glastuinbouwnederland.nl/content/user_upload/Plan_van_Aanpak_Gewasbescherming_schoner_groener_beter_141121.pdf

⁸ <https://www.lto.nl/thema/gezonde-planten/>

⁹

https://www.glastuinbouwnederland.nl/content/glastuinbouwnederland/docs/themas/Plantgezondheid/01_wetgeving/Inbreng_gewasbeschermingsmiddelen_15-5-2025.pdf

¹⁰ <https://www.glastuinbouwnederland.nl/publiek/nieuws/de-glastuinbouw-draagt-bij-aan-de-biodiversiteit-in-nederland/> Nieuwsbericht 19 december 2025

¹¹

<https://web.archive.org/web/20260521045443/https://www.glastuinbouwnederland.nl/publiek/home/glastuinbouw/de-toekomst/>

¹² <https://www.glastuinbouwnederland.nl/nieuws/jaarplan-plantgezondheid-2026-richting-een-robuust-en-duurzaam-ecosysteem/>

en komkommers relatief veel residuen hebben en de glastuinbouw bekend staat om haar grote bijdrage aan de vervuiling van het oppervlaktewater met pesticiden.

Agractie stelt: *“boeren in Nederland hebben een missie, een verhaal te vertellen. Het verhaal van de productie van eerlijk, veilig voedsel, met de laagste milieu belasting ter wereld.”*¹³

Dit soort geluiden weerklinken ook in de Tweede Kamer bij de weinig landbouwkritische politieke partijen.¹⁴

Zelfs de belangenbehartigers van de gifspuiters Croplife jubelen blij dat hun product in Nederland het minst wordt gebruikt: *“In de strategie doet de Europese Commissie concrete voorstellen voor het verminderen van zowel risico’s als gebruiksvolumes van gewasbeschermingsmiddelen. Nederland werkt al jaren hard aan beide thema’s en loopt Europees dan ook voorop als het gaat om duurzaam gebruik van gewasbeschermingsmiddelen.”*¹⁵

In dit rapport kijkt PAN-NL of deze claims ook terug te zien zijn in Nederlandse winkels: worden op groente en fruit uit Nederland minder vaak pesticidenresten gevonden dan op dezelfde groente en fruit uit het buitenland?

¹³ <https://agractie.nl/missie/>

¹⁴

<https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/commissieverslagen/detail?id=2025Z11902&did=2025D24181> en <https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/commissieverslagen/detail?id=2024Z08595&did=2024D47359> en https://boerburgerbeweging.nl/wp-content/uploads/2024/05/BBB_PS_Verkiezingsprogramma_NOORD-BRABANT_2023.pdf

¹⁵ <https://www.croplife.nl/actueel/nieuwsberichten/persbericht-nederland-loopt-voorop-als-het-gaat-om/?viewmode=0#:~:text=Nederland%20werkt%20al%20jaren%20hard%20aan%20beide,hel%20gaat%20om%20duurzaam%20gebruik%20van%20gewasbeschermingsmiddelen.>

Hoofdstuk 2: Factcheck: Nederlandse producten schoonste van de wereld?

Onderzoeksopzet

Om te onderzoeken hoe gangbare (niet-biologische) Nederlandse groente- en fruitproducten presteren qua residuen ten opzichte van producten uit het buitenland, analyseerden we de inspectieresultaten van de NVWA naar resten bestrijdingsmiddelen op groente en fruit¹⁶ uit de meest recent gepubliceerde 3 jaren: 2022, 2023 en 2024. Dit betroffen pakweg 3 duizend testgegevens.

Om een representatieve vergelijking te kunnen maken werden alleen de soorten groente en fruit meegenomen waar minstens 10 testen waren gedaan op dit product van Nederlandse herkomst alsook minstens 10 testen van ditzelfde product met herkomst uit een ander land. We sluiten hiermee aan bij het aantal dat ook de NVWA als minimum hanteert.¹⁷

Tevens worden alleen de resultaten van steekproefsgewijze testgegevens van de NVWA meegenomen; risico gebaseerde testen¹⁸ worden dus niet meegenomen. Deze testen worden genomen in het gehele handelskanaal, zoals supermarkten, horecagroothandels, distributiecentra en groentespeciaalzaken. De testen worden gedaan op een in de wet vastgelegd 'representatief monster'; één of meer producten uit dezelfde lading. Het geeft daarmee een beeld van de vervuiling van een product.

Uiteraard zijn hierdoor veel groente en fruit afgefallen. Zo komen sinaasappelen natuurlijk nooit uit Nederland en andersom komen prei en spruitjes juist vrijwel nooit uit het buitenland. Hierdoor kon geen vergelijking bij dit soort groente en fruit worden gemaakt.

Uiteindelijk bleven er 17 soorten groente of fruit over waarvan zowel minstens 10 testen van dit product met Nederlandse herkomst was gedaan, als producten met buitenlandse herkomst.

De testgegevens van de NVWA werden beoordeeld voor wat betreft de soorten pesticidenresten die werden aangetroffen, het gehalte, hoe dit gehalte zich verhoudt tot de maximale residulimiet (MRL) en of de pesticiden een gevarenclassificatie hebben, bijvoorbeeld hormoonverstorend of verdacht kankerverwekkend zijn. Hierbij zijn alleen residuen meegenomen boven de gangbare detectielimiet van 0,01 mg/kg.

¹⁶ <https://www.nvwa.nl/onderwerpen/residuen-van-bestrijdingsmiddelen-in-levensmiddelen/inspectieresultaten/2024>

¹⁷ <https://www.nvwa.nl/onderwerpen/residuen-van-bestrijdingsmiddelen-in-levensmiddelen/inspectieresultaten/2024>

¹⁸ Dat zijn de testen op locaties of producten die gekozen zijn omdat bekend is dat daar een verhoogd risico op overtreding is.

De onderzochte classificaties betreffen:

CMR1

Deze pesticiden zijn bewezen giftig voor de mens op drie gebieden: Ze kunnen kankerverwekkend (carcinogeen) zijn, erfelijk materiaal aantasten (mutageen) en / of schadelijk voor de voortplanting of het nageslacht (reproductie toxisch).¹⁹

CMR2

Pesticiden die ervan verdacht worden 1 of meerdere van bovenstaande eigenschappen te hebben.²⁰

Hormoonverstorend

Deze pesticiden bootsen de werking van hormonen na of blokkeren deze. Ze staan bekend als hormoon ontregelende stoffen of EDC's: Endocrine Disrupting Chemicals. Deze pesticiden verstoren de hormoonhuishouding.²¹

PFAS-pesticide

Het pesticide valt binnen de definitie van de Per- en polyfluoralkylstoffen. PFAS-pesticiden zijn persistent of breken af tot de kleinste persistente PFAS verbinding trifluorazijnzuur (TFA).²²

Kandidaten voor Vervanging

Deze pesticiden moeten, zo zegt de naam al, dringend vervangen worden. Ze zijn zo geclassificeerd door de Europese Commissie omdat ze giftig zijn, ophopen in je lichaam en/of niet afbreken in het milieu. Het zijn stoffen die veelal kankerverwekkend zijn, schadelijk voor de voortplanting of hormoonverstorend.²³

Gewogen gemiddelde

Wanneer over gemiddelde resultaten wordt gerapporteerd, dan wordt het gewogen gemiddelde bedoeld. De gemiddelden van alle Nederlandse dan wel buitenlandse producten bi elkaar worden berekend op basis van het gemiddelde van alle individuele producten. Op deze manier zijn producten die vaker zijn bemonsterd dan andere producten, niet oververtegenwoordigd. Zo zijn druiven veel vaker bemonsterd dan aardbeien. Het gecombineerde gemiddelde van deze twee fruitsoorten wordt dan berekend door het gemiddelde resultaat van de druiven en de aardbeien op te tellen en vervolgens te delen door twee.

¹⁹ <https://www.pan-netherlands.org/eetwijzer/risicos/cmr-pesticiden/>

²⁰ <https://www.pan-netherlands.org/eetwijzer/risicos/cmr-pesticiden/>

²¹ <https://www.pan-netherlands.org/eetwijzer/risicos/hormoon-verstorende-pesticiden/>

²² <https://www.pan-netherlands.org/eetwijzer/risicos/pfas/>

²³ <https://www.pan-netherlands.org/eetwijzer/risicos/kandidaten-voor-vervanging/>

Hoofdstuk 3: Resultaten

De resultaten worden hieronder gepresenteerd per onderzocht aspect.

Steekproefgrootte

Zoals hierboven genoemd is de analyse gebaseerd op de testgegevens van de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) en hebben we alleen groente en fruit meegenomen waarbij zowel met Nederlandse herkomst als met buitenlandse herkomst minstens 10 monsters zijn geanalyseerd.²⁴

Afbeelding 1: Aantal monsters per fruit / groente		
Product	Nederland	Buitenland
Aardappelen	124	44
Aardbeien	57	26
Appelen	108	41
Aubergines	17	58
Blauwe bessen	11	53
Bleekselderij	13	11
Bloemkolen	39	23
Broccoli	23	47
Courgettes	12	50
Ijsbergsla	10	12
Komkommers	32	14
Paprikas	49	109
Peren	118	13
Spinazie	12	12
Tomaten	73	94
Uien	86	20
Wortels	43	12
TOTAAL	827	639

Uiteraard zijn hierdoor veel groente en fruit afgevallen. Zo komen sinaasappelen natuurlijk nooit uit Nederland en andersom komen prei en spruitjes juist vrijwel nooit uit het buitenland. Hierdoor kon geen vergelijking bij dit soort groente en fruit worden gemaakt.

Uiteindelijk bleven er 17 soorten groente of fruit over waarvan zowel minstens 10 testen van dit product met Nederlandse herkomst was gedaan, als producten met buitenlandse herkomst. In totaal zijn zodoende 827 Nederlandse en 639 buitenlandse monsters

meegenomen.

Let wel: voor diverse soorten groente en fruit blijven de onderzochte aantallen klein. Daardoor kunnen uit de uitkomsten op het niveau van individuele soorten groente en fruit geen harde conclusies worden getrokken. Dit geldt temeer als een aspect wordt beoordeeld waar bijvoorbeeld lage percentages worden gevonden. Dan kan dit gebaseerd zijn op 1 of 2 vondsten. Ons onderzoek moet dan ook worden gezien als een vergelijking van de productgroep groente en fruit als geheel (1.466 monsters).

²⁴ We sluiten hierbij aan bij het minimum dat ook de NVWA hanteert <https://www.nvwa.nl/onderwerpen/residuen-van-bestrijdingsmiddelen-in-levensmiddelen/inspectieresultaten/2024>

Aantal soorten pesticiden

Groente en fruit worden gedurende de teelt veelal meerdere malen bespoten met verschillende soorten pesticiden. Bijvoorbeeld fungiciden tegen schimmels of insecticiden tegen insecten. Daarvan blijft een deel zitten op of in de betreffende groente of fruit. Je vindt dan veelal een cocktail aan meerdere soorten pesticiden in het product terug.

Afbeelding 2: Gemiddeld aantal soorten pesticiden per product			
Product	Nederland	Buitenland	Vershil NL vs BL
Aubergines	0,2	1,7	-88%
Paprikas	1	2,7	-63%
Tomaten	1,1	2,8	-61%
Courgettes	0,6	1,5	-60%
Ijsbergsla	1,1	1,7	-35%
Bloemkolen	0,6	0,9	-33%
Bleekselderij	1,5	2,2	-32%
Komkommers	1,5	2,2	-32%
Aardbeien	4,2	5	-16%
Broccoli	1,4	1,6	-13%
Blauwe bessen	2,1	2,4	-13%
Uien	1,8	1,6	11%
Aardappelen	0,7	0,6	14%
Appelen	3,3	2,6	21%
Peren	3,6	2,7	25%
Wortels	1,7	1,1	35%
Spinazie	2,5	1,6	36%
Totaal	1,7	2,1	

Kijk je naar het gemiddelde aantal soorten pesticiden die per monster zijn gevonden, dan zie je dat Nederlandse producten gemiddeld 1,7 soorten pesticiden bevatten, terwijl buitenlandse producten meer vervuild zijn met 2,1 soorten pesticiden. Een verschil van 19%.

De grootste verschillen werden gevonden bij aubergines, paprika's, tomaten en courgettes.²⁵

Daar staat tegenover dat met name bij spinazie, wortels, peren en appels, juist minder pesticiden werden gevonden in buitenlandse producten.

Conclusie: Op Nederlandse producten worden (19%) minder soorten pesticiden gevonden dan op dezelfde producten uit het buitenland.

²⁵ De genoemde percentages zijn berekend door het laagste getal te delen door het hoogste getal x 100%. Dezelfde wijze van presentatie geldt voor het gehele rapport.

Gehalte pesticiden

Hoeveel je van bepaalde pesticiden terugvindt in groente en fruit is van vele factoren afhankelijk. Bij het spuiten van pesticiden worden bepaalde concentraties toegepast. Van de ene stof is veel nodig en van de andere (giftigere) stof minder. Na bespuiten spoelt een deel van de pesticiden weg van de plant, bijvoorbeeld na een regenbui. De ene pesticide hecht sterk aan de plant, de andere pesticide spoelt juist snel af, of verdampt. Bij sommige groente wordt het loof bespoten maar oogst en eet je het ondergrondse deel (bv wortel). 'Systemische pesticiden' verspreiden zich echter weer via de plantenweefsels door de hele plant. Ook breekt een pesticide vaak gestaag in de tijd af. Als een pesticide in het begin van de teelt is gespoten zal er dus over het algemeen minder terug te vinden zijn bij de oogst dan als die pesticide vlak voor de oogst is gebruikt. Ten slotte worden sommige producten gewassen voor de verkoop. Toch blijft een aanzienlijk deel van de pesticiden op of in het product achter.

Afbeelding 3: Gemiddeld gehalte pesticiden per product (mg/kg)			
Product	Nederland	Buitenland	%Verschil NL vs BL
Komkommers	0,08	0,32	-75%
Paprikas	0,09	0,32	-72%
Tomaten	0,08	0,21	-62%
Aubergines	0,29	0,71	-59%
Bleekselderij	0,04	0,06	-33%
Blauwe bessen	0,17	0,25	-32%
Broccoli	0,46	0,62	-26%
Courgettes	0,06	0,07	-14%
Spinazie	1,69	1,72	-2%
Aardbeien	0,72	0,54	25%
Bloemkolen	0,3	0,22	27%
Appelen	0,85	0,62	27%
Wortels	0,55	0,19	65%
Aardappelen	1,73	0,54	69%
Ijsbergsla	0,19	0,05	74%
Peren	1,67	0,27	84%
Uien	1,75	0,25	86%
Totaal	0,63	0,41	

Het is wel opmerkelijk dat Nederlandse producten, ondanks dat er minder soorten pesticiden op terug te vinden zijn, het pesticidengehalte wel hoger ligt.²⁶ Het gevonden verschil is 35%.

Ook hier geldt weer dat het erg verschilt per soort groente of fruit. Op Nederlandse komkommers, paprika's en tomaten zijn aanzienlijk lagere gehalten pesticiden gevonden dan op hun buitenlandse alternatief. Maar bij uien, peren en ijsbergsla is dit andersom.

Conclusie: op Nederlandse producten wordt een hoger pesticidengehalte (35%) gevonden dan op buitenlandse producten.

²⁶ Uitgedrukt in milligram per kilogram (mg/kg)

Normoverschrijdingen (MRL)

Voor elke pesticide is per product bepaald hoeveel resten erin mogen zitten.²⁷ Dit is afhankelijk van de giftigheid van het pesticide, hoeveel de consument van dit product eet en hoeveel er bij een normale landbouwpraktijk in verwacht wordt.²⁸ Zo mag er in een sinaasappel 0,9 mg/kg acetamiprid zitten terwijl voor peren maar 0,07 mg/kg is toegestaan. Dit heet de Maximale Residu Limiet, ofwel de MRL.

Afbeelding 4: Percentage producten dat de wet overtreedt (overschrijding MRL)

Product	Nederland	Buitenland	Verskil NL vs BL
Peren	0%	15%	NL beter
Spinazie	0%	8%	NL beter
Wortels	0%	8%	NL beter
Komkommers	0%	7%	NL beter
Aubergines	0%	5%	NL beter
Paprikas	0%	5%	NL beter
Aardappelen	0%	2%	NL beter
Tomaten	0%	2%	NL beter
Aardbeien	4%	4%	Geen verschil
Broccoli	4%	4%	Geen verschil
Appelen	0%	0%	Geen verschil
Blauwe bessen	0%	0%	Geen verschil
Bleekselderij	0%	0%	Geen verschil
Courgettes	0%	0%	Geen verschil
IJsbergsla	0%	0%	Geen verschil
Bloemkolen	3%	0%	NL slechter
Uien	7%	0%	NL slechter
Totaal	1%	4%	

Van alle buitenlandse producten zijn gemiddeld in 4% meer pesticidenresten dan wettelijk is toegestaan terwijl dit voor Nederlandse producten minder is: 1%, uitgaande van het gewogen gemiddelde.

Nederlandse producten komen op dit aspect dus beter uit de testen dan dezelfde producten uit het buitenland.

Er lijken grote verschillen te zijn

als je op één groente of fruitsoort inzoomt. Hierbij moet echter worden bedacht dat dit vaak gezien de steekproefgrootte en lage percentages slechts één of een enkele overtredingen betreft. Er kunnen dan ook op dit aspect geen conclusie worden getrokken uit de resultaten van de afzonderlijke groente en fruit.

Conclusie: op groente en fruit uit het buitenland worden vaker (4%) onwettig hoge gehalten pesticiden gevonden (overschrijding van de MRL) dan bij de Nederlandse variant (1%).

²⁷ <https://ec.europa.eu/food/plant/pesticides/eu-pesticides-database/start/screen/mrls/searchpr>

²⁸ <https://rvs.rivm.nl/onderwerpen/normen/consumenten/MRL>

CMR1 & CMR2 stoffen

CMR pesticiden zijn giftig voor de mens op drie gebieden: Ze kunnen kankerverwekkend (carcinogeen) zijn, erfelijk materiaal aantasten (mutageen) en / of schadelijk voor de voortplanting of het nageslacht (reprotoxisch).²⁹ Afhankelijk van de mate van bewijs hiervan worden ze ingeschaald als CMR1, stoffen waarvan de schadelijkheid bewezen is, en CMR2, stoffen die ervan verdacht worden schadelijk te zijn op deze gebieden.

Afbeelding 5: Percentage besmet met een pesticide geïnclassificeerd als CMR1

Product	Nederland	Buitenland	Verskil NL vs BL
Peren	0%	23%	NL beter
Appelen	1%	7%	NL beter
Aardbeien	4%	19%	NL beter
Aardappelen	0%	2%	NL beter
Aubergines	0%	0%	Geen verschil
Blauwe bessen	0%	0%	Geen verschil
Bleekselderij	0%	0%	Geen verschil
Bloemkolen	0%	0%	Geen verschil
Broccoli	0%	0%	Geen verschil
Courgettes	0%	0%	Geen verschil
Ijsbergsla	0%	0%	Geen verschil
Komkommers	0%	0%	Geen verschil
Paprikas	0%	0%	Geen verschil
Spinazie	0%	0%	Geen verschil
Tomaten	0%	0%	Geen verschil
Wortels	0%	0%	Geen verschil
Uien	1%	0%	NL slechter
Totaal	0,4%	3%	

Veel CMR1 pesticiden zijn de afgelopen jaren verboden in Europa en MRL's zijn laag ingesteld voor producten uit het buitenland. Hierdoor zijn deze stoffen minder als residu terug te vinden.

Over het algemeen zien we meer CMR1 pesticiden op groente en fruit uit het buitenland: 3% versus 0,4%.³⁰

CMR2 pesticiden komen aanzienlijk vaker voor op

producten. Het is erg afhankelijk van het product of de Nederlandse variant meer van deze stoffen bevat of hetzelfde product uit het buitenland. Gemiddeld is het verschil tussen producten uit Nederland en buitenland met CMR2 residuen minimaal: 30% versus 29%. Per product zijn er significante verschillen. Zo worden in tomaten en paprika's uit het buitenland meer resten van CMR2 pesticiden gevonden maar bij wortels en komkommers uit het buitenland juist minder.

Afbeelding 6: Percentage besmet met een pesticide geïnclassificeerd als CMR2

Product	Nederland	Buitenland	Verskil NL vs BL
Tomaten	1%	23%	-96%
Paprikas	6%	32%	-81%
Aubergines	6%	17%	-65%
Courgettes	8%	14%	-43%
Ijsbergsla	40%	58%	-31%
Blauwe bessen	18%	25%	-28%
Broccoli	22%	30%	-27%
Bleekselderij	23%	27%	-15%
Spinazie	8%	8%	0%
Uien	59%	55%	7%
Aardbeien	58%	50%	14%
Bloemkolen	44%	35%	20%
Aardappelen	13%	9%	31%
Appelen	96%	63%	34%
Peren	72%	46%	36%
Komkommers	22%	0%	x
Wortels	12%	0%	x
Totaal	30%	29%	

Conclusie: Nederlandse producten komen iets beter uit de testen dan buitenlandse producten, mede omdat CMR1 residuen verontrustender zijn dan CMR2 residuen.

²⁹ <https://www.pan-netherlands.org/eetwijzer/risicos/cmr-pesticiden/>

³⁰ De percentages zijn zo laag dat het vaak maar één of enkele producten betreft. Conclusies per product kunnen dus niet getrokken worden.

Hormoonverstorend

Hormoonverstorende stoffen zijn chemische stoffen die de werking van hormonen nabootsen of blokkeren. Ze staan bekend als hormoon ontregelende stoffen of EDC's: Endocrine Disrupting Chemicals. Stoffen met een hormoonverstorende werking zijn risicovol voor met name ongeboren of jonge kinderen. Dat komt omdat ze in zeer lage concentratie al schadelijke effecten kunnen hebben, vergelijkbaar met die van natuurlijke hormonen. Ze kunnen onder andere kanker, hersenbeschadiging, diabetes, autisme en ADHD veroorzaken op alle leeftijden.³¹

Al in 2009 besloot de Europese Commissie samen met de lidstaten om hormoonverstorende stoffen vanwege hun schadelijkheid te gaan verbieden. Daar kwam echter om verschillende redenen weinig van terecht. Hormoonverstorende stoffen zijn sindsdien mondjesmaat verboden. Veel van de stoffen worden nog altijd veelvuldig gebruikt.

Afbeelding 7: percentage besmet met een hormoonverstorende pesticide			
Product	Nederland	Buitenland	Verskil NL vs BL
Aubergines	0%	21%	NL beter
Paprikas	2%	18%	NL beter
Tomaten	3%	19%	NL beter
Bleekselderij	0%	9%	NL beter
Aardappelen	0%	5%	NL beter
Courgettes	0%	4%	NL beter
Uien	1%	5%	NL beter
Bloemkolen	0%	0%	geen verschil
IJsbergsla	0%	0%	geen verschil
Wortels	0%	0%	geen verschil
Broccoli	4%	4%	geen verschil
Spinazie	8%	8%	geen verschil
Aardbeien	65%	65%	geen verschil
Appelen	65%	51%	NL slechter
Blauwe bessen	73%	43%	NL slechter
Peren	84%	31%	NL slechter
Komkommers	31%	7%	NL slechter
Totaal	20%	17%	

Gemiddeld worden op 20% van de Nederlandse producten hormoonverstorende pesticidenresten gevonden, terwijl dit bij de buitenlandse producten iets lager ligt met 17%. Dat is een relatief verschil van 15%.

Het is van de groente of fruit afhankelijk of het Nederlandse product meer hormoonverstorende pesticiden bevat of het buitenlandse product.

Zo zijn er op aubergines, paprika's en tomaten uit het buitenland aanzienlijk vaker hormoonverstorende pesticiden gevonden dan op de Nederlandse variant, maar is dit bij komkommers, peren en blauwe bessen andersom.

Conclusie: op Nederlandse producten worden iets vaker hormoonverstorende pesticiden gevonden.

³¹ <https://www.pan-netherlands.org/eetwijzer/risicos/hormoon-verstorende-pesticiden/> en <https://www.pan-netherlands.org/wp-content/uploads/2021/09/Consumentengids-Hormoonontregelende-pesticiden-in-uw-voedsel-02092021.pdf>

PFAS-pesticiden

PFAS (Per- en Polyfluoroalkyl substances) is een groep synthetische stoffen. Er zijn wel 6.000 verschillende soorten PFAS. PFAS worden door de industrie gebruikt omdat ze bijvoorbeeld vet-, water- of vuilafstotend zijn. Minder bekend is dat er veel pesticiden zijn die PFAS bevatten en veelvuldig op voedselgewassen worden gespoten.

In de Europese Unie zijn er meer dan 30 pesticiden (werkzame stoffen) goedgekeurd die volgens de EU-regelgevers PFAS-chemicaliën zijn. Ze voldoen aan de officiële OECD-definitie voor PFAS-chemicaliën uit 2021. Ook kan aan een bestrijdingsmiddel nog PFAS zijn toegevoegd als bijvoorbeeld schuimmiddel of als hechtingsmiddel aan de plant.³² PFAS-pesticiden liggen onder vuur omdat ze schadelijker zijn dan eerder gedacht.³³

Afbeelding 8: percentage besmet met een PFAS-pesticide			
Product	Nederland	Buitenland	Verskil NL vs BL
Aubergines	6%	33%	-82%
Ijsbergsla	10%	17%	-41%
Paprikas	33%	55%	-40%
Broccoli	4%	6%	-33%
Komkommers	31%	43%	-28%
Courgettes	33%	40%	-18%
Bloemkolen	0%	0%	
Aardbeien	82%	81%	1%
Tomaten	52%	41%	21%
Appelen	65%	51%	22%
Uien	8%	5%	38%
Wortels	14%	8%	43%
Spinazie	58%	33%	43%
Aardappelen	9%	5%	44%
Blauwe bessen	73%	40%	45%
Bleekselderij	23%	9%	61%
Peren	85%	31%	64%
Totaal	34%	29%	

Op 34% van de Nederlandse producten worden resten van PFAS-pesticiden teruggevonden. Op buitenlandse producten is dat 29%. Het verschil is 15% in het voordeel van het buitenlandse product.

Ook voor PFAS geldt dat het sterk van de soort groente of fruit afhankelijk is hoe het Nederlandse product zich tot het buitenlandse product verhoudt.

Op aubergines uit Nederland zijn aanzienlijk minder PFAS-pesticiden gevonden en dat geldt in mindere mate

ook voor ijsbergsla en paprika's. Voor peren en bleekselderij geldt dat juist op de Nederlandse producten aanzienlijk vaker PFAS-pesticiden zijn.

Conclusie: op Nederlandse groenten en fruit zijn iets vaker PFAS-pesticiden gevonden dan op producten uit het buitenland.

³² <https://www.pan-netherlands.org/eetwijzer/risicos/pfas/>

³³ <https://www.ctgb.nl/actueel/nieuws/2025/12/18/ctgb-gaat-middelen-met-pfas-opnieuw-beoordelen>

Kandidaten voor Vervanging

De 'Kandidaten voor Vervanging' (KvV) zijn pesticiden die, zo zegt de naam al, dringend vervangen moeten worden van de Europese Commissie omdat ze als extra risicovol beschouwd worden. De risico's zitten vooral in de giftigheid voor mens of milieu, het feit dat ze ophopen in je lichaam en/of niet afbreken in het milieu. Het zijn stoffen die veelal kankerverwekkend zijn, schadelijk voor de voortplanting of hormoonverstorend.

Ze moeten vervangen worden zodra er een alternatief beschikbaar is. En daar gaat het fout: daar wordt amper naar gekeken en zo worden ze amper vervangen en blijven we zitten met deze omstreden groep pesticiden.³⁴

Afbeelding 9: percentage besmet met een pesticide geclassificeerd als kandidaat voor vervanging			
Product	Nederland	Buitenland	Vershil NL vs BL
Aubergines	0%	26%	x
Courgettes	0%	4%	x
Tomaten	4%	44%	-91%
Paprikas	8%	47%	-83%
Uien	2%	10%	-80%
IJsbergsla	10%	33%	-70%
Bleekselderij	69%	82%	-16%
Aardappelen	2%	2%	0%
Spinazie	50%	50%	0%
Bloemkolen	0%	0%	0%
Broccoli	22%	21%	5%
Aardbeien	53%	46%	13%
Appelen	70%	59%	16%
Komkommers	31%	21%	32%
Blauwe bessen	73%	47%	36%
Wortels	30%	17%	43%
Peren	84%	46%	45%
Totaal	30%	33%	

Op 30% van de Nederlandse producten zitten kandidaten voor vervanging, tegenover 33% van de buitenlandse producten. Dit is een verschil van 9%.

Op een aantal groente- en fruitsoorten van Nederlandse herkomst worden gemiddeld

minder vaak Kandidaten voor Vervanging gevonden, zoals op aubergines, tomaten en paprika.

Daar staat tegenover dat op Nederlandse peren, wortels, blauwe bessen en komkommers juist vaker PFAS zijn gevonden ten opzichte van de buitenlandse variant.

Conclusie: Op Nederlandse groente en fruit zijn iets minder vaak kandidaten voor vervanging gevonden dan op dezelfde producten uit het buitenland.

³⁴ <https://www.pan-netherlands.org/eetwijzer/risicos/kandidaten-voor-vervanging/>

Verskil per product

Het pesticidengebruik per product verschilt enorm.³⁵ Zo worden op peren en appels per hectare 30 keer meer pesticiden gespoten dan op asperges. Of voor een product veel of weinig pesticiden worden gebruikt zie je niet altijd terug op het product. Zo kan een veel bespoten pesticide vroeg in de teelt amper meer worden teruggevonden bij de oogst. Ook spoelen sommige pesticiden veel sneller weg of breken eerder af dan andere pesticiden. Daarnaast is het land van herkomst uiteraard belangrijk. Het land van herkomst bepaalt de weersomstandigheden die sterk van invloed zijn op de ziektedruk. Tevens kan het pesticidenbeleid verschillen.

Kijk je dan per product naar het pesticidengebruik dan zie je verschillen.

Zo komen Nederlandse paprika's qua pesticidenresten minder besmet uit de testen dan het buitenlandse product.

Afbeelding 10: Vergelijking pesticidenresiduen in paprika NL versus BL				
Product	Kenmerk	Nederland	Buitenland	Verskil NL vs BL
Paprikas	Aantal monsters	49	109	
Paprikas	MRL overschrijding	0%	5%	
Paprikas	Hormoonverstorend	2%	18%	-89%
Paprikas	Kandidaat voor Vervanging	8%	47%	-83%
Paprikas	CMR2	6%	32%	-81%
Paprikas	Gehalte (mg/kg)	0,09	0,32	-72%
Paprikas	Aantal residuen	1	2,7	-63%
Paprikas	PFAS	33%	55%	-40%
Paprikas	CMR1	0%	0%	

Op Nederlandse appels worden juist meer pesticiden gevonden.³⁶

Afbeelding 11: Vergelijking pesticidenresiduen in appels NL versus BL				
Product	Kenmerk	Nederland	Buitenland	Verskil NL vs BL
Appelen	Aantal monsters	108	41	
Appelen	CMR1	1%	7%	86%
Appelen	MRL overschrijding	0%	0%	
Appelen	Kandidaat voor Vervanging	70%	59%	16%
Appelen	Aantal residuen	3,3	2,6	21%
Appelen	PFAS	65%	51%	22%
Appelen	Hormoonverstorend	65%	51%	22%
Appelen	Gehalte (mg/kg)	0,85	0,62	27%
Appelen	CMR2	96%	63%	34%

Let wel: het betreft geen grote aantallen testen waardoor de cijfers minder robuust zijn. Ze laten vooral laten zien dat de vervuiling sterk wisselt per soort fruit en groente.

³⁵ <https://opendata.cbs.nl/#/CBS/nl/dataset/85130NED/table?dl=CBDF3>

³⁶ <https://opendata.cbs.nl/#/CBS/nl/dataset/85130NED/table?dl=D3DD6> Appels behoren samen met peren in Nederland tot de meest bespoten voedselgewassen, concludeerde het CBS onlangs.

Hoofdstuk 4: Conclusie en discussie

Regelmatig wordt door de landbouwlobby en in de politiek beweert dat Nederlandse producten ‘de schoonste zijn van de wereld’ voor wat betreft pesticiden.

Pesticide Action Network deed een factcheck: de bewering is onwaar. Het is maar net waar je naar kijkt. Op sommige punten komen de Nederlandse producten iets of aanzienlijk beter uit de testen, op sommige aspecten juist aanzienlijk of iets slechter.

Afbeelding 12: samenvatting vergelijking Nederlandse versus buitenlandse groente en fruit		
Welke aspect	Uitkomst	Vershil NL v BL
Aantal monsters	827 NL monsters, 639 BL monsters	
Normoverschrijdingen	Nederlandse producten significant beter	1% v 4%
Aantal residuen	Nederlandse producten iets beter	19%
CRM 1 en 2	Nederlandse producten iets beter	CMR1 ↗, CMR2 ↘
Kandidaten voor Vervanging	Nederlandse producten iets beter	9%
Hormoonverstoorders	Nederlandse producten iets slechter	15%
PFAS-pesticiden	Nederlandse producten iets slechter	15%
Gehalte residu	Nederlandse producten significant slechter	35%

Zo zijn de hoeveelheid pesticidenresten (gehalte) die op Nederlandse groente en fruit worden gevonden aanzienlijk hoger dan dezelfde groente en fruit uit het buitenland.

Ook zijn er iets vaker hormoonverstorende stoffen en PFAS-pesticiden op gevonden. Van de omstreden³⁷ groep PFAS-pesticiden is bekend dat het gebruik daarvan in Nederland de laatste jaren enorm is toegenomen.³⁸

Dat het gebruik van hormoonverstorende stoffen in Nederland nog steeds zo hoog is, is wel opmerkelijk en verontrustend gezien het feit dat al in 2009 de Europese Commissie besloot tot het uitfasen van deze groep stoffen.³⁹ Met name voor jonge kinderen en zwangere vrouwen zijn deze stoffen al in zeer lage concentraties zeer schadelijk.⁴⁰

Maar het is niet allemaal (kom)kommer en kwel voor wat betreft de Nederlandse producten. Nederlandse producten komen er op diverse aspecten ook beter uit de testen. Zo is het aantal verschillende soorten pesticiden per product iets lager. Dit wil overigens niet persé zeggen dat het gebruik ook lager ligt, bijvoorbeeld omdat pesticiden die vroeg in de teelt gebruikt worden, vaak niet meer in het product in de winkel terug te vinden zijn.

Daarnaast zijn er in groente en fruit van Nederlandse herkomst aanzienlijk minder normoverschrijdingen (MRL) gevonden. Dit is een belangrijk aspect voor wat betreft de volksgezondheid en dus erg positief dat het Nederlandse product hier beter uit komt.

³⁷ <https://www.ctgb.nl/actueel/nieuws/2025/12/18/ctgb-gaat-middelen-met-pfas-opnieuw-beoordelen>

³⁸ <https://www.clm.nl/nieuws/gebruik-van-pfas-pesticiden-leidt-tot-zorgen-over-grondwater-en-bodem/>

³⁹ <https://www.pan-europe.info/eu-legislation/hormone-disrupting-pesticides-edcs>

⁴⁰ <https://www.pan-netherlands.org/eetwijzer/risicos/hormoon-verstorende-pesticiden/>

Tenslotte zijn er in de Nederlandse groente en fruit iets minder Kandidaten voor Vervanging en resten van als (verdacht) kankerverwekkend, mutageen of reprotoxisch geclassificeerde pesticiden (CMR1 of CMR2) gevonden.

De Kandidaten voor Vervanging hebben niet voor niets deze naam verkregen van de Europese Commissie. Het is schokkend dat deze groep zeer schadelijke stoffen nog steeds zoveel terug wordt gevonden op producten. De verschillen in percentage producten waarin deze stoffen worden teruggevonden (NL: 30% versus Buitenland: 33%) zijn klein. De percentages zijn voor beiden nog veel te hoog.

Als je kijkt naar de uitkomsten van de individuele soorten groente en fruit op bovengenoemde categorieën pesticiden, gehalten en aantallen dan zie je wel Nederlandse groenten en fruit die meer besmet uit de testen komen of juist minder besmet.⁴¹ Zo werden op Nederlandse paprika's minder vaak besmettingen gevonden dan op dezelfde producten uit het buitenland. Dit terwijl appels juist meer besmet uit de testen komen als ze uit Nederland komen.

De conclusie is dus dat Nederlandse groente en fruit niet persé beter of slechter zijn dan dezelfde producten uit het buitenland. Het is maar net waar je op let. De claim van de landbouwlobby dat Nederlandse producten schoner zijn dan buitenlandse producten blijkt niet uit de feiten: de meer dan duizend testen die de NVWA doet op deze producten.

Daarbij moet wel bedacht worden dat we in ons onderzoek uit zijn gegaan van de uitkomsten van de steekproefsgewijze residutesten van de NVWA in de Nederlandse retailketen. Dit geeft niet persé hetzelfde resultaat als dat willekeurige producten uit Nederland of het buitenland zouden zijn getest omdat retailers in toenemende mate inkoop-eisen stellen aan producten, bijvoorbeeld op het gebied van pesticidenresten.

Er is nog veel werk aan de winkel om eindelijk echt werk te maken van vermindering in pesticidengebruik. Want hoewel er al enige reductie is, zijn er ook zorgelijke ontwikkelingen die deze trend juist weer (deels) tenietdoet, bijvoorbeeld de toename in gebruik van PFAS-pesticiden en een toename in gebruik van de meest giftige insecticiden.⁴²

⁴¹ De steekproefgrootte is minstens 10 producten met herkomst Nederland en 10 producten met herkomst buitenland. Het kleine aantal kan invloed hebben op de uitkomst. De gevonden verschillen zijn dus niet persé significant.

⁴² <https://www.pan-netherlands.org/wp-content/uploads/2025/11/PAN-NL-analyse-van-de-CBS-cijfers-1.pdf>